

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu - predmet: Technika

1. Záhlavie

Názov predmetu	Technika
Časový rozsah výučby	1 hod. týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín (ŠVP)
Ročník	piaty
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, SNP 1199/36, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
Iné	štátna škola

2. Charakteristika predmetu

Učebný predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Konceptia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky.

Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovvej spolupráci a spolupráci žiakov.

Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

3. Ciele predmetu

Žiaci

- rozlíšia a bezpečne použijú prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia;
- si osvoja dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptujú sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky;
- experimentujú s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami;
- si vytvoria vhodné návyky pre rodinný život;
- pociťujú zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí;
- cítia zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce;
- si osvoja základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizujú a plánujú prácu a používajú vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote;
- vytrvalo a sústavne plnia základné úlohy, uplatňujú tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku;
- si vytvoria nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu;
- chápu prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia;
- sa orientujú v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvoja si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného zamerania a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

Všeobecné (univerzálne) kompetencie:

- schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci,
- schopnosť preberať zodpovednosť, schopnosť byť samostatným, schopnosť hodnotiť a vyjadrovať vlastný názor,
- schopnosť sebapoznania a sebahodnotenia v smere vlastnej profesijnej orientácie,
- schopnosť flexibilne reagovať na zmeny na trhu práce v snahe čo najlepšie sa uplatniť.

Pracovné kompetencie žiaka:

- používa bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavenie, dodržiava stanovené pravidlá, plní povinnosti a záväzky, adaptuje sa na zmenené alebo nové pracovné podmienky,
- pristupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia druhých, ochrany životného prostredia i ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt,
- využíva znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach v záujme vlastného rozvoja i svojej prípravy na budúcnosť, robí podložené rozhodnutia o ďalšom svojom vzdelávaní a profesionálnom raste,
- orientuje sa v základných aktivitách, ktoré bude potrebovať k uskutočneniu podnikateľského zámeru a k jeho realizácii, chápe podstatu, cieľ a riziko podnikania, rozvíja svoje podnikateľské myslenie.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického okruhu	Stratégia vyučovania	
	Metódy a postupy	Formy práce

Technika	<p>Motivačné: motivačné rozprávanie, rozhovor, problém, demonštrácia</p> <p>Expozičné: rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž</p> <p>Problémové metódy: projektová</p> <p>Praktické aktivity: práca s knihou a textom, samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky</p>	<p>Metodické - výkladové, dialogické, demonštračné, formy samostatnej práce žiakov</p> <p>Sociálne - frontálna práca, individuálna práca, skupinová práca s materiálmi, práca vo dvojiciach</p> <p>Organizačné - vyučovacia hodina, domáca práca, frontálna výučba, demonštrácia a pozorovanie, kooperatívne vyučovanie, problémové vyučovanie, projektové vyučovanie, praktická činnosť žiakov</p>
Ekonomika domácnosti	<p>Aktivizujúce: diskusia, didaktické hry</p> <p>Fixačné: metódy opakovania a precvičovania</p>	<p>Práca s odbornou literatúrou</p> <p>Prezentácie</p> <p>Inštruktáž</p> <p>Demonštračné ukážky</p> <p>Práca v teréne</p> <p>Práca s IKT</p>

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického okruhu	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Technika	učebnica Technická výchova pre 5. až 9. ročník základných škôl učebnica HRAVÁ TECHNIKA z vydavateľstva TAKTIK pracovný zošit HRAVÁ TECHNIKA z vydavateľstva TAKTIK	PC, dataprojektor, interaktívna tabuľa, DVD a CD prehrávač	názorné učebné prostriedky, modely, pracovné listy, fotografie, filmy s príslušnou tematikou, prezentácie, náradie	časopisy, internet, encyklopédie
Ekonomika domácnosti	pracovný zošit TECHNIKA Inšpirácia okolo nás z vydavateľstva RAABE metodika TECHNIKA z vydavateľstva RAABE			

7. Hodnotenie a klasifikácia

Hodnotenie (klasifikácia) sa má sústrediť na pozitívnu motiváciu žiaka. Motivácia, demonštrácie a pedagogické majstrovstvo musia viesť k aktívnemu osvojeniu teoretických a praktických zručností, návykov, aby zo stupnice klasifikácie bol najhorší stupeň 3 (dobrý). Hodnotenie má byť objektívne. Do hodnotenia nikdy nezahŕňame správanie žiaka.

Pri klasifikácii sa hodnotí (teoretické zameranie):

- v súlade s učebnými osnovami
- celistvosť, presnosť, trvácnosť osvojenia požadovaných poznatkov, zákonitostí a vzťahov
- kvalita a rozsah vykonávať požadované činnosti

- schopnosť uplatňovať osvojené poznatky pri hodnotení javov, zákonitostí, praktických činností
- kvalita myslenia, logickosť, samostatnosť, kreativita
- aktivita v prístupe, záujem, vzťah
- presnosť, výstižnosť, odborná a jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu
- kvalita výsledkov
- osvojenie si metód samostatného učenia

Praktické činnosti:

- dodržiavanie predpisov BOZP pri práci a starostlivosť o životné prostredie
- vzťah k pracovným činnostiam, k práci, ku skupine spolužiakov
- osvojenie si praktických zručností a návykov
- zvládnutie účelných spôsobov práce
- využitie získaných teoretických vedomostí v praktických činnostiach
- kvalitu výsledkov činností
- organizáciu vlastnej činnosti
- udržiavanie poriadku na pracovisku
- hospodárne využívanie materiálu a energií
- všeobecnú telesnú zdatnosť
- mieru morálneho a etického rozvoja žiaka
- rozvoj estetického vedomia

Tematický		Výkonový štandard (nahrádza cieľ)	Obsahový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
okruh	celok				
Technika (22 hodín)	Človek a technika	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržiavať pravidlá BOZP, hygieny a správania sa, • vysvetliť pojem technika v užšom a širšom zmysle slova, • uviesť príklady pozitívnych a negatívnych vplyvov techniky na človeka, prírodu a spoločnosť, • zdôvodniť na príkladoch potrebu pozitívneho prístupu človeka k tvorbe techniky, • vypracovať projekt na tému z ochrany prírody. 	<p>školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni</p> <p>technika</p> <p>prostredie</p> <p>technické - prírodné - spoločenské, vzťahy medzi nimi</p> <p>ochrana, príroda, negatívne vplyvy techniky</p>	5	<p>osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>environmentálna výchova</p> <p>ochrana života a zdravia</p> <p>finančná gramotnosť</p>

	<p>Človek a výroba v praxi</p>	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnať profesie remeselníkov v minulosti a v súčasnosti, • vysvetliť pojem výrobok, • opísať proces vzniku jednoduchého výrobku, • vyhľadať príklady výrobkov, pracovných nástrojov a pracovného náradia remeselníkov v minulosti a v súčasnosti, • vyhodnotiť priebeh tematickej exkurzie z výroby, • prezentovať návrh a zhotovenie vlastného jednoduchého výrobku z dostupných prírodných materiálov v danom regióne. 	<p>remeslo, remeselník, pracovný nástroj, pracovné náradie, remeslá v minulosti a v súčasnosti</p> <p>výrobok, vznik výrobku: myšlienka - proces výroby - výrobok</p> <p>návrh výrobku človeku spríjemňujúceho život</p>	8	<p>tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>mediálna výchova</p> <p>multikultúrna výchova</p> <p>regionálna výchova</p> <p>čitateľská gramotnosť</p>
	<p>Úžitkové a darčkové predmety</p>	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoriť náčrt jednoduchého výrobku, • vybrať technické materiály a nástroje na zhotovenie výrobku, • navrhnuť postup práce pri zhotovení výrobku, • zhotoviť navrhnutý výrobok, • prezentovať výsledky svojej práce. 	<p>surovina, materiál, polotovár, darčkový a úžitkový predmet</p> <p>myšlienka, návrh, náčrt, rozmery, náradie a nástroje, postup práce</p> <p>materiál: špajdl'a, vetvička, gaštan, plastelína, kôra, latka, tenký drôt, alobal, kartón a pod.</p> <p>výrobky: náhrdelník; náušnice; náramok; zvieratko; počítadlo; svietnik; kvet; stojan na pero; stojan na „mobil“ a pod.</p>	9	

Ekonomika domácnosti (11 hodín)	Plánovanie a vedenie domácnosti	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb, • uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec), • zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti, • vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny, • vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí). 	<p>súlad osobných želaní s potrebami človeka</p> <p>vzťah ľudská práca - peniaze</p> <p>hotovostný a bezhotovostný platobný styk</p>	3	<p>osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>environmentálna výchova</p> <p>ochrana života a zdravia</p> <p>finančná gramotnosť</p> <p>tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p> <p>mediálna výchova</p>
	Domáce práce a údržba domácnosti	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti, • ovládať jednoduché pracovné postupy pri základných činnostiach v domácnosti. 	<p>údržba odevov a textílií</p> <p>upratovanie domácnosti, organizácia upratovania, postupy, prostriedky a ich dopad na životné prostredie</p> <p>odpad a jeho ekologická likvidácia</p>	3	<p>multikultúrna výchova</p> <p>regionálna výchova</p>

	Príprava jedál a výživa	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovať sa v základnom vybavení kuchyne, • používať základný kuchynský inventár a bezpečne obsluhovať základné spotrebiče, • poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch v kuchyni, • dodržiavať základné princípy stolovania, spoločenského správania sa a obsluhy pri stole v spoločnosti. 	<p>kuchyňa (základné vybavenie, udržiavanie poriadku a čistoty, bezpečnosť a hygiena prevádzky)</p> <p>úprav stola a stolovanie (jednoduché prestieranie, obsluha a správanie sa pri stole, slávnostné stolovanie v rodine, dekorácie a kvety na stole)</p>	2	čitateľská gramotnosť
	Ručné práce	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oboznámiť sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné práce, • rozoznať rôzne druhy tkanín, • šiť rôznymi stehmi, • robiť drobné opravy odevov, • oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch. 	<p>základné pomôcky a nástroje na ručné práce, šijací stroj</p> <p>tkaniny - bavlnené, hodvábne, vlnené, syntetické</p> <p>základné stehy, pomocné stehy, obnitkovacie stehy, spojovacie stehy, ozdobné stehy</p> <p>prišívanie zapínadiel</p> <p>prišítie pútka</p> <p>navlečenie gummy a šnúry</p> <p>strih a jeho základné využitie</p>	3	